

Viestinnän juridiikkaa ja muuta ajankohtaista Kuntaliitosta

Lisää diapohjia PowerPointin Kuntaliitto-kansiossa
“Kuntaliitto pitkä diapohja”

Tony Hagerlund

Mitä on tänä vuonna tulossa?

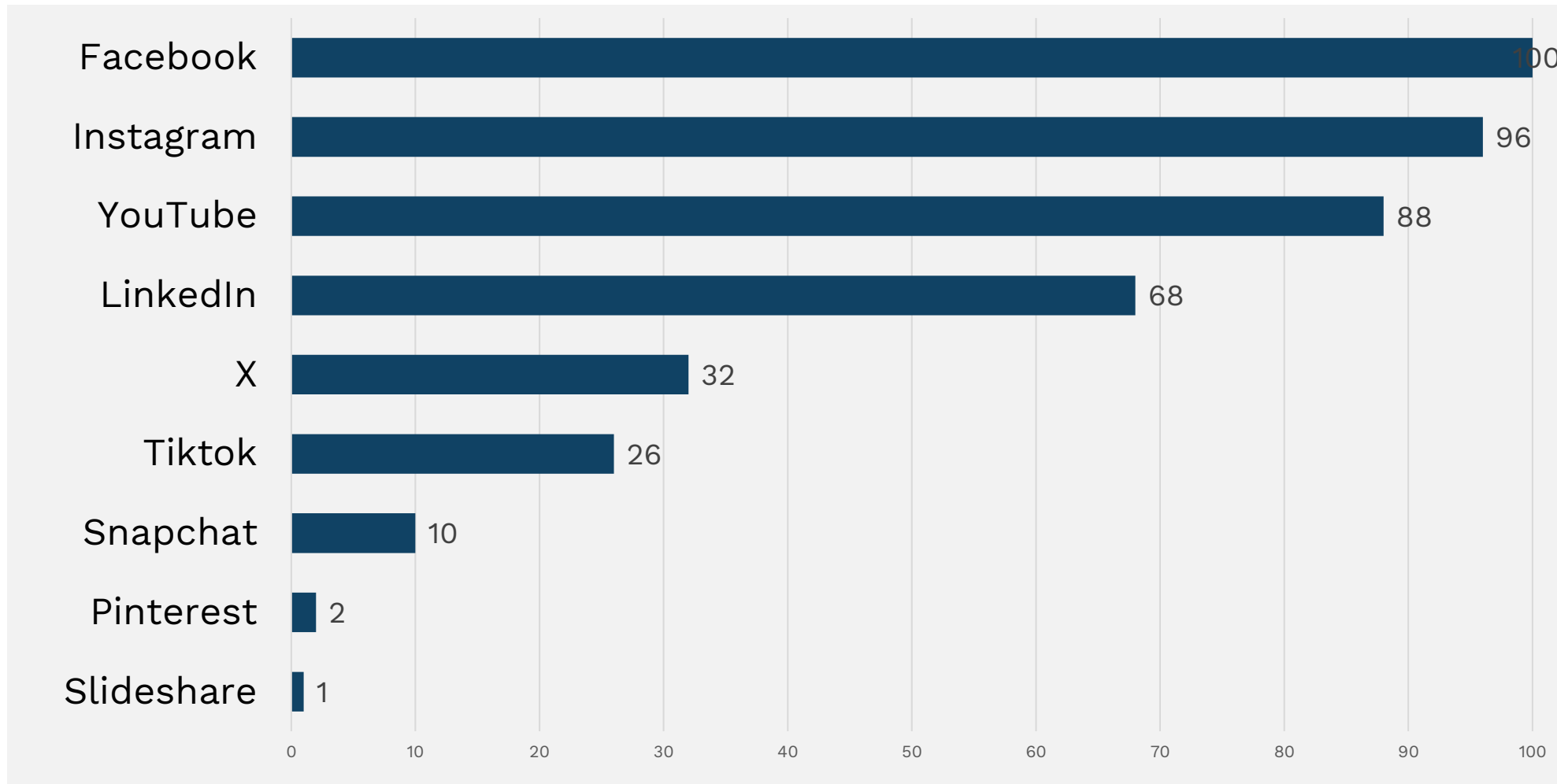
- Mitä tekoälyn käyttö hakukoneena merkitsee verkkopalveluille?
 - Webinaari osana kuntien digiviikkoa tiistaina 3.6. alkaen kello 13.
- Usein kysyttyä TE-viestinnästä
 - Webinaari 11.6. klo 10-11.30
- Viestintäseminaarit muutosviestinnästä ja kuntien päätösviestinnästä Kuntamarkkinoilla syyskuussa. Vain livetapahtuma.
- Paluu TE-uudistusteemaan
 - Webinaari lokakuun alussa.
- Maakuntien liittojen ja kuntien yhteistyö viestinnässä.
 - Webinaari torstaina 23.10. alkaen kello 13 *
- Kuntien viestintäkyselyn tulosten esittely ja keskustelua tulevasta.
 - Webinaari marraskuussa.

Kuntien verkkoviestinnän ja sosiaalisen median käytön kysely 2024

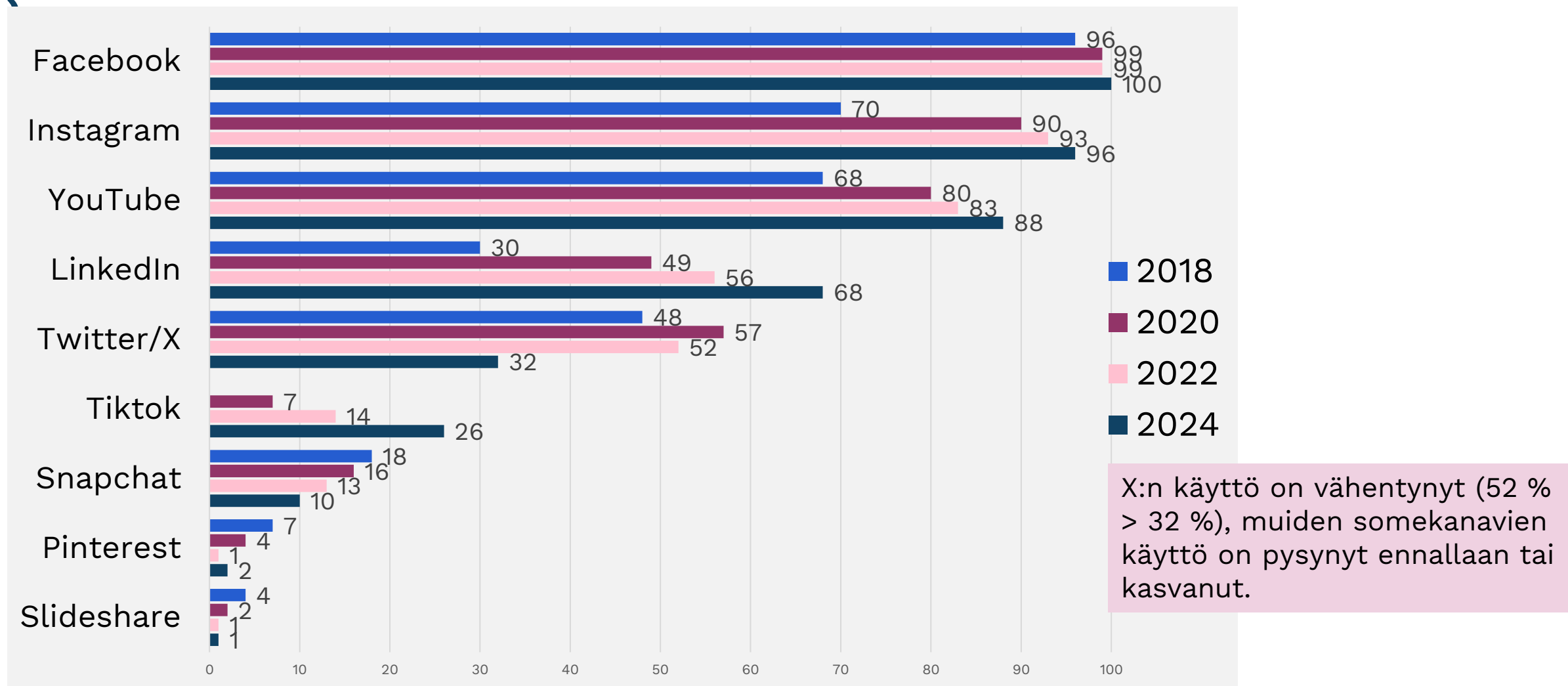
Poimintoja tuloksista

Kuntien käyttämät sosiaalisen median kanavat 2024

(% vastanneista, N=174)

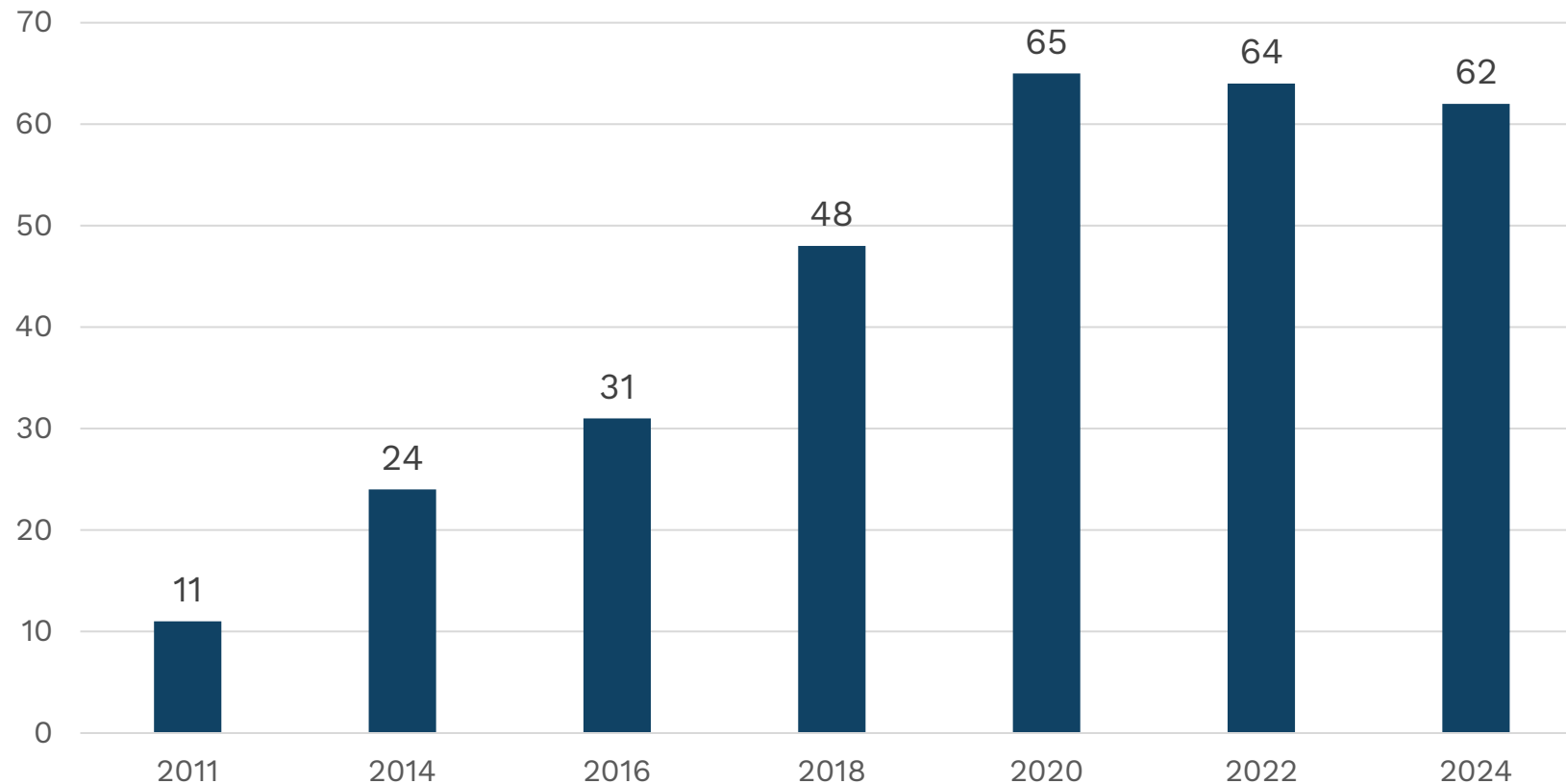

Kunnissa käytettyjen sosiaalisen median kanavien yleisyys vuosina 2018, 2020, 2022 ja 2024. (% vastanneista, N-2024=174)

Onko kunnanjohtaja esillä työroolissaan sosiaalisen median palveluissa?

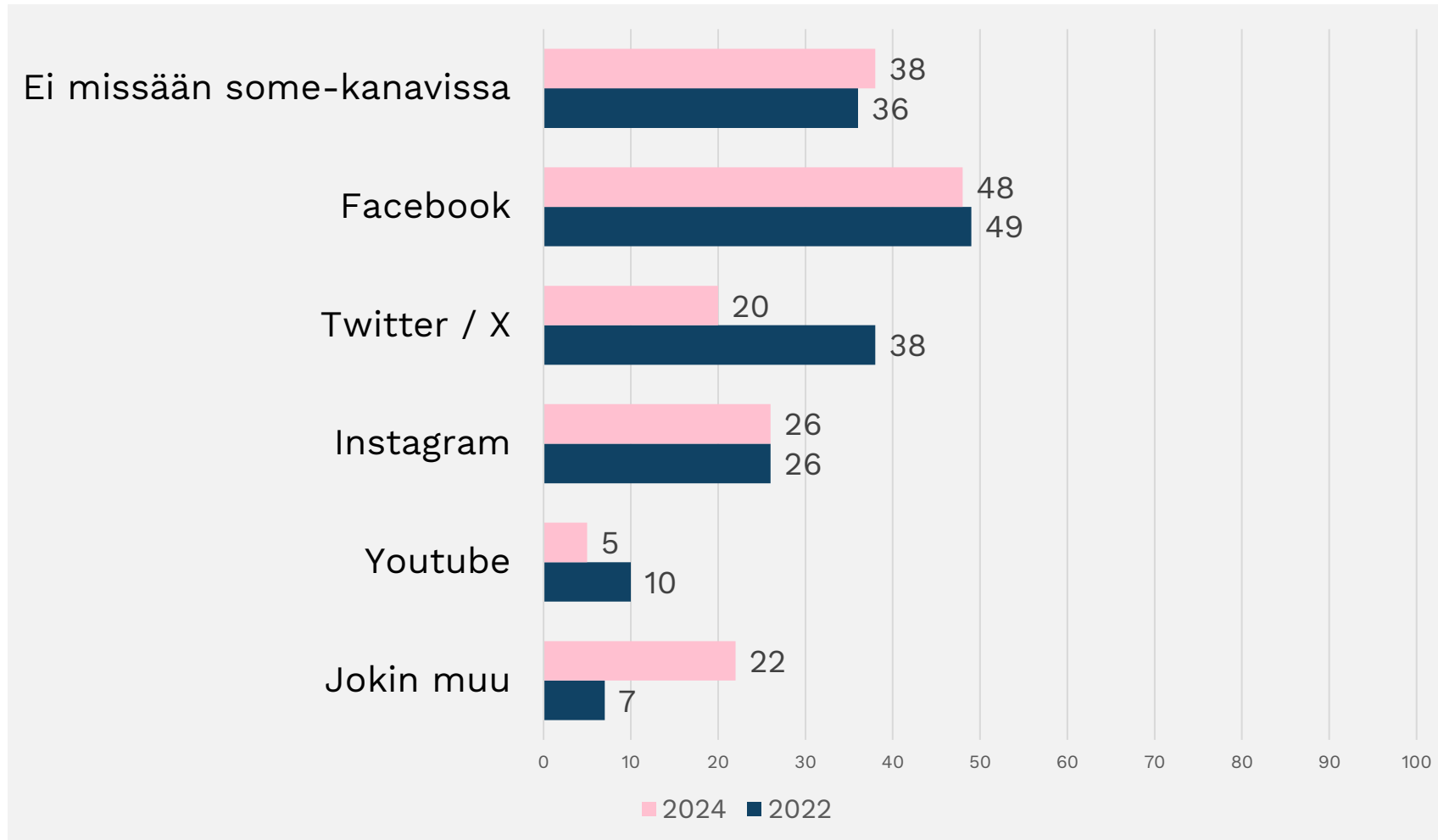
% vastanneiden kuntien kuntajohtajista ajanjaksolla 2011-2024 (N-2024=173)

Lähes kaksi kolmesta (62%) kyselyyn vastanneiden kuntien kuntajohtajista on työroolissaan esillä sosiaalisen median palvelu(i)ssa.

Luku näyttää vakiintuneen runsaan 60 % tasolle.

Kuntajohtajat sosiaalisen median kanavissa 2022 ja 2024 (% vastanneista, 2024-N=173)

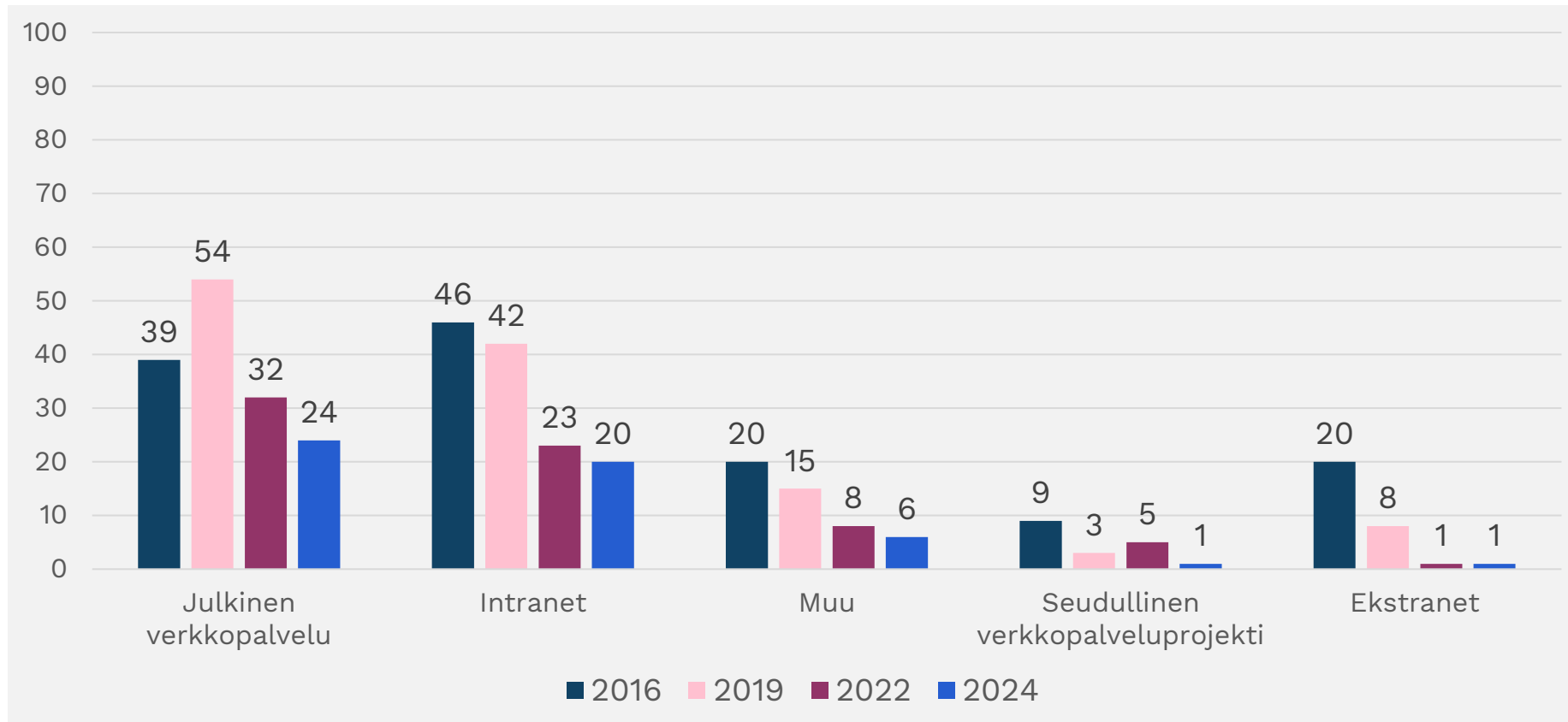

X:n rooli kuntajohtajien sometuksissa on pienentynyt (38 % > 20 %).

Facebookin ja Instagramin rooli on pysynyt ennallaan.

Avoimissa vaustauksista ilmenee, että jokin muu merkitsee lähinnä LinkedInin roolin kasvua. LinkedIn ei ollut valmiissa vastausvaihtoehdoissa.

Onko kunnallanne käynnissä tai oletteko tänä vuonna käynnistämässä joitain seuraavista verkkopalvelu-uudistuksista? (% vastanneista kunnista 2016, 2019, 2022 ja 2024, 2024-N=171)

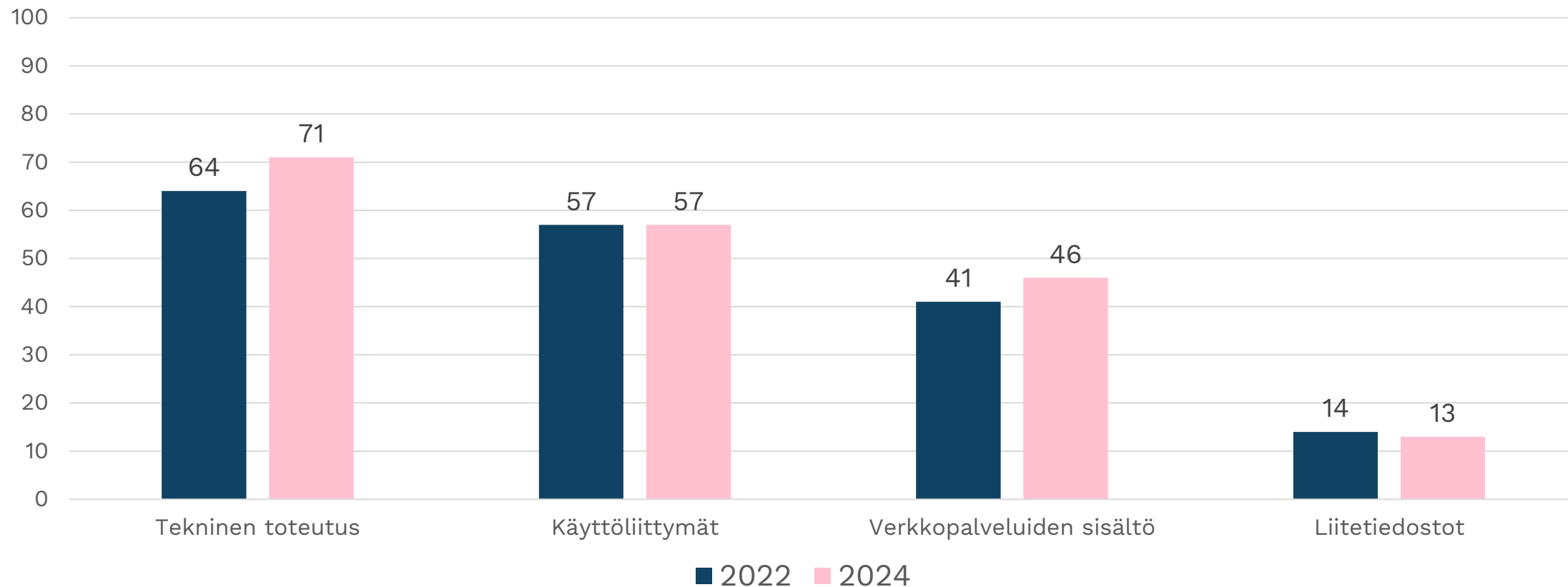
Verkkopalvelu-uudistuksia on vireillä aiempaa vähemmän.

Tämä liittyy luultavasti siihen, että avoimen lähdekoodin julkaisujärjestelmiä käytettäessä ”pieniä uudistuksia” tehdään koko ajan, mutta vähemmän kattavia verkkopalvelu-uudistuksia.

Kuntien verkkoviestinnän ja sosiaalisen median käytön kysely 2024:

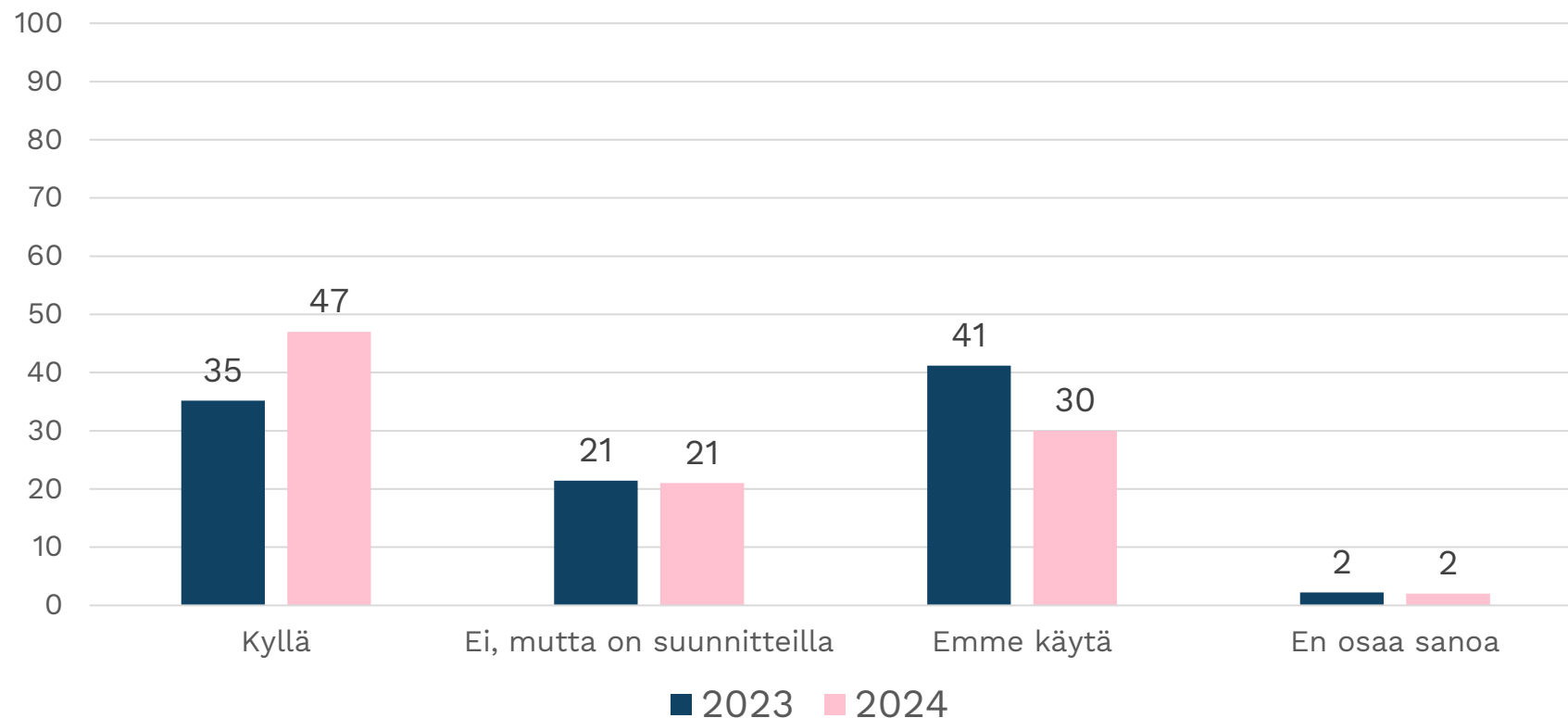
Kunnat, jotka ilmoittavat olevansa direktiivin edellyttämällä tasolla (eli vastasivat kyllä)

(% vastanneista kunnista, N=172)

Kuntien verkkoviestinnän ja sosiaalisen median käytön kysely 2024:

Käytättekö viestinnässänne tällä hetkellä jotain tekoälypohjaisia työkaluja? (% , 2024-N=1173)

Useimmiten tekoälypohjaisia työkaluja käytetään tekstien suunnitteluun ja muotoiluun.

Lisäksi tekoälyä käytetään

- apuna some-viestien muotoilussa
- käännöksissä
- kuvien luomisessa ja käsittelyssä sekä
- taitossa.

Viestinnän juridiikkaa kiteytettynä

Mikä osa kuntien viestinnästä on lakisääteistä, mikä ei?

- Jos kiteyttää lakisuuntaa, niin:
 1. Kuntalaki painottaa vuorovaikutusta. Kuntalaisille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa asioiden valmisteluun.
 2. Kuntalaki velvoittaa viestimään kunnan kaikesta toiminnasta riippumatta siitä, miten toiminta on käytännössä organisoitu.
 3. Saavutettavuuslaki asettaa konkreettisia vaateita kunnan digitaalisille palveluille.
- Tästä eteenpäin kyse on harkinnasta. Esim. uusi työelämä-tehtävä suorastaan velvoittaa viestimään esimerkiksi työpaikkamahdollisuuksista.
- Vinkkejä:
 - Puhukaa markkinoinnista viestinnällisin keinoin.
 - Seuratkaa päättelyketjua: miksi viestitään. Esim. uimahallin kesäaukioloajat > kunnan palvelu > kunnan palveluista pitää kertoa > lakiin pohjaavaa viestintää vaikka ”markkinoisi” uimahallia.

Koskevatko saavutettavuusvaatimukset myös some-videoita ja niiden tekstittämistä?

- Tekikö sen kunta? Jos kyllä, niin koskee.
- Sen sijaan, jos video on saavutettavana jossain välineessä, niin sen ei tarvitse olla saavutettava joka välineessä (esim. some-kanava joka ei tue tekstitystä).
- Myös litterointi kelpaa. Tosin se voi olla aika huonoa palvelua, mutta kelpaa.
- Tällöin on tärkeää muistaa linkittää videon esityspaikasta tekstivastineen sijaintiin > toisin sanoen vastine tulee löytää helposti.

Haluamme käyttää tekoälyllä tehtyjä kuvia, mitä olisi hyvä huomioda?

1. On syytä kertoa selkeästi jos käyttää kuvaa, joka on tehty tekoälyn avulla.
2. Kun kuva on tehty tekoälyllä, niin kyse ei ole henkilötiedoista, joten niitä saa julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön näkökulmasta käyttää haluamallaan tavalla.
3. Kannattaa perehtyä tarkoin kyseisen tekoälysovelluksen käyttöehtoihin, etenkin kuvien käyttöoikeuksiin.
 - Osa tekoälyä käyttävistä palveluista antaa vain suppeat oikeudet kuvan käyttöön, ja rajaa tekijänoikeuden itselleen.
 - Muutoinkin kannattaa seurata tekoälyllä tehtyjen kuvien tekijänoikeuskeskustelua. Siitä käydään paljon keskustelua, ja tilanne on epäselvä.
 - Eettinen dilemma: osallistummeko ammattikunnan (puolittaiseen) kuolemaan? Toisaalta onko muutoksen tapahtuminen kuntien viestijöiden käsissä?

Voimmeko esittää yritysten mainoksia kunnan lehdessä tai verkkosivuilla?

- Ette voi 😊
- Perustelut lyhyesti:
 - Pitää olla tasapuolinen.
 - Olisi mahdollisesti laitonta yritystukea. Kattaisivatko mainoskulut kaikki verkkosivun tekemiseen liittyvät kulut?
 - Kunta ei saa osallistua kaupalliseen toimintaan.
- Edellisen sijaan kunnan yhtiö (elinkeino, matkailu jne.) voi tuota tehdä, mutta sekin voi myydä tilaa omista kanavistaan (ei kunnan).

Valtuuston kokoukset ja tallenteet

- Saammeko julkaista tallenteen tekstittämättä 14 päiväksi, ja sitten poistaa sen?
 - AVIn mukaan ei. On 14 päivää aikaa tehdä saavutettavaksi, ei 14 päivää aikaa jakaa sitä.
 - Kunta voi vedota kohtuuttomaan rasitteeseen. En tiedä onko mikään kunta vedonnut. Se on teoriassa väliaikainen mahdollisuus toimia toisin.
- Jos tallenne on pysyvästi jaossa, se täyttää henkilörekisterin kriteerit. Tämä pitää silloin huomioida tiedonhallinnan suunnittelussa.
- Toimittaja pyytää tietopyyntönä tallennetta valtuuston kokouksesta. Video ei ole julkisessa jaossa. Miten tulee toimia?
 - Jos teillä on tallenne hallussanne, se pitää toimittaa. Muoto voi olla se mikä muoto teillä muutoinkin on, ei tarvitse tätä varten tekstittää eikä tehdä muita muutoksia.

Aina voi laittaa hankalia kysymyksiä!

- Osa niistä päättyy (anonymisoituna) myös Usein kysyttyä –kokonaisuuksiin.
- www.kuntaliitto.fi/neuvontapyynto

Tekisikö mielesi järjestää kuntien ja hyvinvointialueiden viestijöiden tapaaminen?

- Konsepti yhdellä kappaleella: Kuntaliitto ja vaihtuva kunta järjestävät yhdessä hienon tilaisuuden. Kulut jaetaan kahtia. Osallistujille maksuton.
- Järjestäjiä on jonossa vuoteen 2031 asti. Mutta toki runsasta vuotta ennen kysytään sopiiko edelleen.
- Tekisikö mielesi olla järjestämässä hienoa tilaisuutta? Jos kyllä, niin mainitsee asiasta allekirjoittaneelle, niin pääset listalle.

Kuntien peruspalvelut vahvistuivat vuoden vaihteessa – viestintä tärkeässä roolissa

- Vuoden vaihteessa 2025 kunnat saivat työllisyyden edistämisestä uuden tehtävän.
 - Palvelujen viestinnän suunnittelu leimasi vuotta 2024, esillä mm. brändiasiat.
- TE-toimistot sulki ovensa, ja noin 500 000 aktiivista työnhakija-asiakkuutta ja 4 400 työntekijää siirtyi valtiolta kuntiin.
 - Henkilöstön siirto oli merkittävä osa uudistuksen valmistelua
- Lähtökohtana oli, että asiakkaille pyritään turvaamaan mahdollisimman sujuvat siirtymävaiheen palvelut.
 - Tätä valmisteltiin yhteisellä kampanjalla (100 päivää starttiin) sekä panostamalla varautumiseen. (mm. valtakunnalliset mediatilaisuudet, materiaalipankki, varautumisen tiedotus marraskuun lopussa)
- TE-palvelujen siirto kunnille toteutui hallitusti ja suunnitelmien mukaan.
 - Tärkeimmissä kokonaisuuksissa onnistuttiin hyvin, eikä merkittäviä poikkeamia havaittu.
- Työllisyyspalveluiden viestinnän tuki jatkuu. Tulossa webinaari TE-viestinnän kysymyksistä ke 11.6.

Trendejä: mitä on ilmassa?

Kolme trendiä, missä ollaan nyt?

1. Sosiaalinen media
2. Viestinnän ja markkinoinnin suhde
3. Tekoäly ja viestintä

1. Somen tämän hetken tilanne?

- Näkyvyys hajautuu yhä useammalle kanavalle.
 - Haastavaa kuntien viestintöjen kannalta, sillä aikaa on rajatusti.
 - Ovatko hyvät hallintatyökalut entistä tärkeämpiä?
- Näkyvyyttä saa aiempaa enemmän rahalla ja reaktioilla
 - Jos ei ole jompaakumpaa, niin näkyvyys on aika pientä.
 - Ongelmallista julkiselle sektorille: ei tässä ole ideana syytää rahaa monikansallisille jäteille.
- X:n tilanne on edelleen auki
 - X:ssä olevien kaupunkien ja kuntien määrä on pienentynyt.
 - Varsin monella on ”passiivinen” strategia: ei olla erityisen aktiivisia, muttei polteta siltoja.
 - Onko X mainehaitta? Mikä somekanava ei ole potentiaalinen mainehaitta? En näe tätä kovinkaan isona huolena, ellet ole viimeinen jäljelle jäänyt.

2. Viestintä ja markkinointi

- Joskus 10-15 vuotta sitten oli trendinä, että viestintä ja markkinointi saatettiin erottaa toisistaan myös hallinnollisesti.
- Viime vuosien trendi on ollut, että näitä toimintoja vedetään yhteen.
 - Se on sisällöllisesti järkevää, mutta voi tuoda mukanaan ongelmia.
 - Keskeisin: yritysysteistyö. Se on mahdollista toteuttaa esim. elinkeino- tai markkinointiyhtiön kautta, mutta sitä suuntaan on hyvin hankala tehdä kunnan toimintana.
- Vinkki: Vaikka toimintoja yhdistettäisiin, kannattaa säilyttää yritysmahdollisuus repertuaarissa.
- Vinkki numero 2: Puhukaa markkinoinnin sijaan viestinnästä markkinoinnillisin keinoin.

3. Tekoäly ja viestintä

- Selvää on, että toimintakenttä ja työtavat muuttuvat.
- Varsin usein juuri viestintä nähdään alana joka muuttuu erityisen paljon. Olen tästä samaa ja eri mieltä, sama muutos koskee kaikkia.
 - ”Perinteinen” tekstin kirjoittaminen (jota muutos alkuun eniten koskee) nollasta on kuitenkin aika pieni osa viestijän työtä, vaikkakin tärkeä.
 - Tuleeko rajalinja ”artesaaniviestinnän” ja tekoälyavusteisen viestinnän välille?
- Kysymys: millainen rooli viestinnässä otetaan suhteessa tekoälyn käyttöön organisaatiossa?
 - Ollaanko 2000-luvun alussa, jolloin ICT vastasi usein verkkopalveluista koska verkkopalvelut toimivat tietokoneilla?
- Miten ratkaista organisaation tason tuki ja ohjaus?
 - Iso asia tullee olemaan organisaatioiden tarpeisiin koulutetut tekoälyt.
- On miten on, niin kannattaa olla hyvä promptaamaan ja kiinnostunut asiasta.

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet